СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 214. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го ВЕРЕСНЯ 1949. — No. 214. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 15, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ЛУЇС ЗНОВУ ГРОЗИТЬ СТРАЙКОМ ВУГЛЕКОПІВ

Вашингтон, 13 вересня. — Джан Л. Луїс, голова юнії шахтярів, загрозив викликанням негайного страйку південних шахтярів м'якого вугілля під замітом, що деякі власники копалень не хочуть платити свого причинку до майнерського фонду добробуту. Представник власників копалень, Джеймс Д. Френсис з Гонтингтон, у Вест Вирджинії, заявив, що власники отягаються з плаченням своєї части до фонду тому, що вони мають платити тільки під час тривання контракту. Тому, що Луїс доручує майнерам працювати по три дні в тижні після вигаснення контракту від 1 липня, власники не чуються зобовязаними продовжувати доплату. Доплата виноситься в засаді по 20 цнт. від викопаної тони вугілля. Гроші мали бути вплачені за місяць липень, одначе реченець вплати минув щойно 20 серпня.

МОЖЛИВА ЗМІНА ФРОНТУ В СТАЛЕВІЙ ІНДУСТРІЇ.

Питсбург. — Деякі провідники сталевої промисловости спротивилися дорученню президентської ради для ствердження фактів, щоб сталеві підприємства покривали самі видатки на виплату старечої пенсії своїм робітникам і тому загроза страйку в сталевій індустрії виринула поновно. Підприємці кажуть, що одностороння доплата до пенсійного фонду це признаки соціялізму. Одначе голова організації підприємців, Бенджамин Ф. Ферлес, повідомив телефонічно голову юнії сталевих робітників, Филипа Морея, що „Велика Чвірка" підприємців готова відновити переговори для вирівнання різниць між робітництвом і власниками.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗВІТУ З ТРАНСПОРТАЦІЇ.

Вашингтон. — Президент Труман зажадав від секретаря торгівлі, Чарлса Сойера, звіту з федеральної транспортової політики до 1 грудня. Идеться про більшу координацію транспортових засобів на випадок мобілізації. На обєднання транспортаційних засобів федеральний уряд видає біля білйона долярів. Президент запитався теж секретаря торгівлі, наскільки вказаним є, щоб департамент торгівлі переводив дальші студії над транспортацією.

МІЖНАРОДНІ КОМУНІСТИ КЕРУЮТЬ ОБОРОНОЮ В ПРОЦЕСІ.

Вашингтон.— Морис Малкін з Бруклина, Н. Й., один з провідних комуністів до 1936 р., виявив перед правничою сенатською комісією, що вже підчас процесу проти комуністичних провідників, який триває вісім місяців у Ню Йорку, приїхали з-закордону три міжнародні комуністи, які надають напрям обороні. Він довідався від одного з важливих комуністів, що перед кількома тижнями відбулися тайні наради в фармерськім домі в Бікон, Н. Й., на якому були присутні деякі підсудні в теперішнім процесі, між ними Джек Стечел, Джан Вилйемсон та Юджин Денніс. Він назвав закордонних комуністів агентами Сталіна і заявив, що вони важливіші в світовій комуністичній політиці ніж був Герґард Айслер.

ПІДСУДНИЙ КОМУНІСТ ПРИЗНАЄ СТАЛІНА ВЕЛИКИМ УЧИТЕЛЕМ.

Ню Йорк. — Карл Вінтер, голова Комуністичної партії в стейті Мишиген, тепер підсудний у процесі проти членів американського комуністичного Політбюра, у дальшім свідоцтві у своїй справі признав, що він визнає советського премєра Иосипа Сталіна одним з найбільших світових учителів „наукового соціялізму". Тому, що в попередних зізнаннях Вінтер рішуче заявив, що він „ніколи не брехав", прокуратор Джан Ф. МкГогі документально виказував, як Вінтер під присягою складав в минулому суперечні зізнання і запитався, чи „це не брехня". Вінтер так викручувався на всі боки, що аж суддя вмішався у справу і ствердив, що Вінтер крутить. На це Вінтер сказав, що на його думку, це все була правда. Він між іншими потвердив, що в одній часі подав дві рівні адреси свого мешкання і заявив, що це теж „правда".

БОМБАРДУЮТЬ ФОРТ, ДЕ ПОВСТАВ АМЕРИКАНСЬКИЙ ГИМН.

Балтимор, у стейті Мериленд. — Попередньої ночі штучно збомбардувано форт МкГенрі, який дав притоку до написання теперішнього американського гимну „Стар Спенглед Баннер". Кораблі воєнної маринарки почали несподівано вправи в стрілянні на форт, а мешканці міста спочатку думали, що це правдиве бомбардування. Саме 135 років тому британці вперше бомбардували цей форт. Це дало притоку Франсесові Скат Кій написати поему „Стар Спенглед Баннер" який перед кількома роками признано законом за національний гимн Злучених Держав.

ГАЗОВА РУРА З ТЕКСАСУ ДО ПОВІТУ ВЕСТЧЕСТЕР, НЮ ЙОРК.

Ню Йорк. — Для спровадження природного світляного газу з Тексасу до повіту Вестчестер на північний схід і на схід від Ню Йорку буде побудована рура. Вона буде тільки продовженням Трансконтинентал Гас Пайп Лайн, яку побудовано вже з Тексас до Стейтен Айленд, у західній дільниці міста Ню Йорку. Кошта нової побудови винесуть $50,386,000. Праця має бути викінчена 1-го квітня 1951 року.

ВІСІМ З ПОЛОВИНОЮ МІЛЬЙОНІВ НА ЛІКУВАННЯ СЕРЦЕВИХ НЕДУГ.

Вашингтон. — За спонукою Красового Серцевого Інституту признано з федеральних фондів $8,618,000 на лікування серцевих недуг. Фонд буде розділений по медичних школах і дослідних стаціях у цілому краю. При дослідах над причинами серцевих недуг будуть між ін. робити досвіди з харчуванням звірят. Харч як звісно, є важливою причиною тиснення крови, яке спричинює несподівану смерть.

ДОРАДЖУЮТЬ ДЕВАЛЮАЦІЮ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ВАЛЮТИ

Вашингтон, 13 вересня. — Міжнародний Монетарний Банк вийшов з радою, щоб европейські держави, які відчувають недостачу долярів, обезцінили свою валюту, якщо зайшла б потреба і так збільшили можливість експорту своїх товарів для придбання долярів. На зібранні були приявні делегати усіх 48 країн, які належать до Монетарного Банку, а теж і представники Банку для Відбудови й Розвитку.

Урядовці Міжнародного Монетарного Банку не назвали Англії по імені, одначе треба розуміти, що Англія теж зарахована до европейських країн. Доклад про важке положення предявлено управі банку ще перед відкриттям засідання екзекутивної дирекції. Після перегляду звіту вислухано промови президента Трумана.

Президент Труман домагається стабілізації міжнародної економії.

У своїй промові президент Труман виявив погляд, що стабілізація міжнародного господарства буде великим причинком до світового миру. Він дораджує покінчити з перепонами для взаємної світової торгівлі і надіється, що представники 48 країн, приявних на зібранні, розїдуться домів з думками про „співпрацю на світовій базі для добробуду цілого світу". Після промови президента розвинулася дискусія над міжнародною кооперацією і над впливами такої співпраці на економічну відбудову збіднілих країн.

ПЕРШИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ СХІДНОЇ КАНАДИ

Торонто, Онт., у Канаді. — У днях 8-9-10 жовтня 1949 р. (субота, неділя й понеділок) відбудеться тут Перший Конгрес Українців Католиків Канади в „Кінг Едвард" готелі під патронатом Впреосв. Кир Ізидора, екзарха Східної Канади. Конгрес підготовляє діловий Комітет, покликаний дієцезальними екзекутивами. Між рефератами на церковно-релігійні теми передбачено теж доклади на строго культурні теми, як ред. Волод. Душника з Ню Йорку на тему: „Українська Католицька Церква як авангард Західної цивілізації" та „Найстарші християнські памятники на Україні" проф. Пастернака, або „Світогляд теперішньої науки" проф. Вертипороха. У неділю 9 жовтня відбудеться святочна Академія в честь митрополита Андрія Шептицького з святочним рефератом проф. Біберовича з Оттави.

ДАЛЬШІ РОЗМОВИ АЧЕСОНА Й БЕВИНА НАД СПІЛЬНОЮ ПОЛІТИКОЮ

Секретар стейту Дін Ачесон і британський міністер закордонних відносин Ернест Бевин вели у вівторок розмови над спільними цілями закордонної політики Англії й Америки на Далекому й Середньому Сході. Вони рішили вести дальше необовязуючі розмови над заключенням миру з Японією; над обороною британської колонії Гонг-Конг перед китайськими комуністами; над обороною південно-східної Азії і над використанням американського капіталу для розвитку економії в Гіндустані й Пакістані.

ВИСТУП ХОРУ ДМИТРА КОТКА В ОДЕСІ.

Київська преса подала вістку, що в Одесі з великим успіхом виступив Станиславівський державний гуцульський ансамбль пісні і танцю, художнім керівником якого є Дмитро Котко. Як відомо, Дмитро Котко напередодні вибуху советсько-німецької війни був висланий на чолі ансамблю в ґастролі на Кавказ. З того часу про ансамбль і диригента не було відомо нічого певного.

ТРАГІЧНА ЖЕРТВА ДОПОМОГИ СКИТАЛЬЦЯМ

Дітройт, 14. вересня. (МШ). — Дня 11-го вересня помер тут в лікарні Провиденс бл. п. Іван Каменецький, секретар-касієр Українського Допомогового Комітету в Дітройт та член 292 відділу УНСоюзу. В п'ятницю, 9. вересня, покійний разом з другим членом Комітету, п. Іваном Карлашом, пізно ввечорі їхали за мешканнями для приміщення щойно прибулих скитальців. В переїзді через вулицю МекҐро на них наїхало друге авто та вдарило з такою силою, що їх обох викинуло з авта на вулицю. Іван Каменецький помер в наслідок заломання грудної клітки та комплікацій з вив'язаного негайно запалення легенів. Іван Карлаш був легше покалічений і лікарі мають надію, що він видужає. Треба зазначити, що Іванові Каменецькому минуло 65 років життя, а Іванові Карлашові тепер 72 роки. Мимо старшого віку, оба вони належали до найбільш активних членів Допомогового Комітету та були діяльними членами української громади в Дітройті.

ХОР ВАТРА В ДОРОЗІ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

З Переселенчого Осередку в Филаделфії повідомляють, що відомий Український Національний Хор „Ватра" вже перейшов іміграційні формальності і є в дорозі до Злучених Держав.

НЕГАЙНО ПОТРІБНЕ ПРИМІЩЕННЯ ДЛЯ 84 РОДИН НОВИХ ІМІГРАНТІВ

Филаделфія, 14 вересня. ЗУАДКомітет повторює свій гарячий заклик до всіх наших громад, парафій та організацій, щоби вони виявили більше серця та доброї волі в допомозі переселенчій акції в цій її критичній стадії. Не зважаючи на всі дотеперішні заклики, ще відносно тільки мало громад і людей виявили належне зрозуміння цілої справи та досить доброї волі, щоб в ній допомогти. Вчора трапилося два випадки, що громади не прийняли висланих до них людей і цими нещасними, після так довгих років терпінь та скитання, мусіли зайнятись місцеві власті, бо сильні на словах українські патріоти не мали серця, щоби ними заопікуватись. Подробиці цих жалюгідних фактів будуть в свій час проголошені. В найближчу суботу на завірення ЗУАДКомітету приїде дальших 84 родин українських скитальців, що їх треба буде розмістити по наших громадах. ЗУАДКомітет звертається до всього загалу з гарячим закликом прийняти цих наших братів і сестер і тимчасово ними заопікуватись. Вони напевно не будуть для нікого тягарем, щоб мали тільки можність стати ногою на цій землі. Комітет зокрема закликає наші громади і парафії, щоби вони в останній хвилині не відмовлялися від прийняття висланих до них людей та на сором цілої громади не заставляли до інтервенції місцевих властей.

„НОВИЙ ШЛЯХ" У ВИНИПЕГУ ПРИДБАВ НОВИЙ ДІМ

Винипеґ, Ман. — Український півтижневик „Новий Шлях" у виданні з 3 вересня поміщує світлину великого й величавого шість-поверхового дому й звідомлення, що „на 20 році свого існування (видавництво) набуло вищезазначений будинок, положений у самім центрі Винипегу... Будинок положений біля головної вулиці Мейн Стріт і своїм розміром та виглядом справді заслуговує на назву репрезентативного дому канадійсько-української преси".

У цьому самому виданні сповіщає „Новий Шлях", що Український Національний Дім у Винипегу вже на викінченні. Стіни вже викінчені, їх накрито дахом, впорядковано будинок знутра і знадвору, а з-під руштування виринула велична будівля. За місяць дім буде відданий до загального вжитку української громади.

П. ЛИСЕНКО ВІРИТЬ В НЕДАЛЕКЕ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

Ню Йорк, 14 вересня. З поінформованих джерел довідуємося, що видатний український хемік Павло Лисенко, брат відомого советського академика-біолога Трофима Лисенка, висловив в інтерв'ю з Ню Йорк Таймсом після свого приїзду до Злучених Держав кілька днів тому непохитне переконання, що Україна здобуде свою волю і незалежність. Вже на початку свого довгого інтерв'ю, проголошеному в недільному виданні Ню Йорк Таймсу, Лисенко заявив, що він не буде говорити про політику, тільки про науку, долучуючи свій голос тільки до „глибокого переконання, що його нарід, нарід древньої України, з культурою багато старшою від російської, буде вільний і незалежний, з демократично вибраною владою" — твердить кореспондент Таймсу, зазначуючи ще від себе, що „Мр. Лисенко є гарячим українським патріотом". На скитанні в Німеччині Павло Лисенко, що в 1932 році закінчив свої хе-

(Докінчення на стор. 4-тій).

ПЛЯН МІЖНАРОДНОГО УПРАВЛІННЯ ЄРУСАЛИМУ

Женева, 14 вересня. — Вчора тут проголошено проєкт статуту, що передбачує встановлення „повної і постійної влади" Організації Об'єднаних Націй в Єрусалимі та в доокружних місцевостях, включно з Вифлеємом. Ця влада мала б складатися з комісаря Об'єднаних Націй, мішаної виборної Ради та міжнародного і мішаного трибуналів. Плян приготовила Палестинська Комісія Поєднання О.Н. і він мав би ще бути затверджений Генеральною Асамблеєю. Правний дорадник цеї Комісії, д-р Аксел Серуп, вважає, що цей плян міжнародної адміністрації Єрусалиму є серединою між крайніми поглядами жидів і арабів, він не признає в місті суверенности жадної зі спірних сторін та виключає їх урядників. Плян віддає виключно міжнародній контролі всі доступи до святих місць, але залишає жидівську й арабську адміністрацію в їх дільницях, підпорядковуючи і їх міжнародній контролі. Якщо б плян був прийнятий, тоді Єрусалим задержав би свій поділ на жидівську і арабську частини з міжнародними координаційними органами. Статут базований на резолюції Генеральної Асамблеї з грудня минулого року.

ГОЙС ЗАПОВІДАЄ ДЕМОКРАТИЧНИЙ РОЗВИТОК НІМЕЧЧИНИ.

Бонн, Німеччина, 14 вересня. — Нововибраний перший президент західно-німецької федеративної республіки, Теодор Гойс, заявив в пресовому інтерв'ю, що він вірить в можливість „мирного, справді демократичного" розвитку Німеччини та її відбудову, яка далеко перевищуватиме короткотривалу Ваймарську республіку. Свої твердження він базував головно на переконанні, що західні аліянти продовжуватимуть для Німеччини свою господарську допомогу.

М'КЛОЙ ПРОТИ ДАЛЬШОЇ РОЗБІРКИ НІМЕЦЬКИХ ФАБРИК.

Бонн, Німеччина, 14 вересня.—Двох головних представників населення Західної Німеччини: соціялістичний провідник д-р Шумахер та християнсько-демократичний кандидат на канцлера д-р Аденауер, виявили вчора свої надії, що західні союзники провірять свій плян розбірки великих німецьких фабрик, передбачений пляном деміліталізації. Свої переконання вони базують на особистій заяві американського високого комісаря, Джана Дж. МекКлоя, який в цій справі вже є в контакті з державним департаментом у Вашингтоні.

КОМУНІСТИ „РАХУЮТЬ ДНІ" ІТАЛІЙСЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ.

Рим, 14 вересня. — Провідник італійських большевиків, Пальміро Тольяті, заявив, що „дні християнсько-демократичного уряду та зв'язаних з ним осіб вже пораховані". У зв'язку з цею заявою християнсько-демократичний орган „Пополо" надрукував гостру осторогу для комуністів, заявляючи, що на випадок, якщо б тільки була перша познака комуністичного насильства, тоді дні справді будуть пораховані, але для комуністів.

ШПИГУНСТВО ПРОТИ ЧЕСЬКОГО ДУХОВЕНСТВА.

Прага, 14 вересня. — З комуністичних джерел повідомлено, що в дальшому католицькі священики в цій країні будуть оточені шпигунами в усіх їх починах, навіть при сповіді. Рівночасно повідомлено, що після закінчення жнив уряд рішений „так або інакше" закінчити свій конфлікт з Церквою, заповідаючи, що або католицька гієрархія погодиться на підпоряковання Церкви державі, або уряд дійде до такого „порозуміння" зі створеною ним же для боротьби проти Церкви т. зв. „католицькою акцією".

ЮГОСЛАВІЯ КИДАЄ СОВЄТАМ ВИКЛИК В СПРАВІ АЛЬБАНІЇ.

Беоґрад, 14 вересня. — У зв'язку з недавним обвинуваченням советської преси, що уряди Югославії і Греції ще в 1946 році були порозумілися щодо нападу на Альбанію та щодо поділу й окупації її території, югославська преса тепер кидає Совєтам виклик, щоби вони спробували видвигнути цю справу в Об'єднаних Націях. Представник югославського уряду вважає що тоді можна б справді виснити теперішній характер альбанської „незалежности", вже давно знехтованої Москвою.

„БРУДНИЙ СУД" В МАДЯРЩИНІ.

Беоґрад, 14 вересня. — В найближчому часі в Будапешті має початися судовий процес проти бувшого міністра закордонних справ Райка та цілого ряду інших осіб, обвинувачених в „зраді" з Тітом проти відданого Москві комуністичного режиму в тій країні. Югославська преса називає цей суд „найбруднішим в історії" та обіцяє в свій час проголосити докази, що цей суд не є нічим іншим, як тільки черговою спробою Комінформу в його наступі на Югославію.

ГРЕЦІЯ ОСТЕРІГАЄ О.Н. В СПРАВІ АЛЬБАНІЇ.

Атени, 14 вересня. — З поінформованих джерел тут заявили, що грецька делегація на найближчу сесію Генеральної Асамблеї має доручення остерегти міжнародну організацію, що Греція рішена повести боротьбу проти большевицьких партизанів теж на альбанській території, якщо Альбанія не залишить своєї інтервенції в грецьких справах. На випадок, якщоб партизани знову пробували перейти з Альбанії до Греції, грецький уряд задумує скористати з 51-ої статті чартеру ОН, що дозволяє на індивідуальну або колективну самооборону на випадок збройного нападу.

З АВСТРІЇ ПЕРЕСЕЛЕНО 130,000 СКИТАЛЬЦІВ.

Відень, 14 вересня. — Міжнародна Організація для Збігців (ІРО) повідомила, що за останні 26 місяців з Австрії переселено 130,000 скитальців. В тій країні залишається їх ще 80,000.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОБРА ПІДСТАВА ДО УГОДИ

Можна сказати, що всі легше відотхнули, коли минув речинець вибуху страйку в сталевій промисловости і створилась така атмосфера, що його взагалі готово не бути. Хоч страйкова загроза ще не минула, бо страйк відложено тільки до 25. вересня, але є надія, що до цього часу переговори представників робітництва з представниками сталевої промисловости поступлять уже так далеко, що страйк буде відкликаний. Якщо так станеться, то це буде велика перемога американського способу полагоди спорів між робітниками і підприємцями. Цей спосіб — це шлях переговорів і взаємних уступків.

Страйк Об'єднаних Сталевих Робітників Америки, якщоб вибух, обняв би мільйон робітників і поширився б відразу на інші головні промисловості, звязані з сталевою продукцією, так, що країна мала б до діла з кількома мільйонами страйкуючих юнійних робітників. Це відбилося б дуже погано на цілій господарці країни, а навіть на цілім міжнаріднім положенні, про що вже подбала б кремлівська пропаганда. За це, що так не сталось, треба подякувати юнії сталевих робітників, а в першу чергу голові цеї юнії, яким є старий робітничий провідник Филип Морей, що є теж предсідником Конгресу Індустріяльних Організацій. Теж представники сталевих підприємств показали себе тим разом розумними і податливими, коли заявили, що в основі приймають пропозиції президентської комісії, що то розглядала нові домагання юнії сталевих робітників, як і вислухала завваг підприємців, запропонувавши від себе певні точки, на які повинні б погодитись представники сталевої юнії та підприємців. Цю комісію призначив президент Труман як таку, що має „ствердити факти". Властиво він повинен був послугуватись у цій справі такими засобами, які містить робітничий закон Тефта-Гартлі. Та загально відомо, як президент Труман відноситься до цього закону й які робить тепер старання, щоб його на найближчій сесії Конгресу знести. Тому саме він поминув закон і заіменував свою комісію для розсліду сталевого страйку. По правді це йому можна було робити згідно з тими прерогативами, які прислуговують президентові держави. Проте воно викликало в деяких колах певний дисонанс, бо ніби президент поминає закон. Але що всьо випало добре й звіт та пропозиції президентської комісії зустрілись зо загальним одобренням, то все це скоро забулось.

Як голосує Мейн, так голосує ціла країна. Таке ввійшло в американську традицію і це повторюється при кожних президентських виборах. Подібне тепер пристосовують до сталевої промисловости, коли мова про промисловий розмах Америки. Цвите сталева промисловість — тоді всюди промисловий рух. Але так є теж з робітничими здобутками. Вони йдуть за здобутками юнії сталевих робітників, коли приходиться добувати кращу заробітну платню та здобувати кращі умови життя робітників, як пенсію на старість і т. п. Усе це є й тепер у нових домаганнях сталевих робітників, включно з домаганням „четвертої рунди", себто нової підвишки платні.

Президентська комісія заявилась проти підвишки платні в теперішньому часі. Зате вона запропонувала підприємцям сталевої промисловости поставитись серіозно до інших домагань сталевих робітників, а зокрема до пенсійного домагання. Якщо сталевим робітникам вдасться добути пенсію, а нам здається, що таки вдасться, то це одно вже буде великим кроком вперед. Тому треба обходитись тим разом осторожно зо страйком і вдоволитись наразі одним великим здобутком.

Якщо прийшло б до війни...

Говоримо про мир, а приготовляємося до війни. Маємо навіть готові пляни майбутньої війни і то не тайні, а виявлені в протоколах Вашингтонського конгресу. Його подали в загальних начерках підчас переслухань над озброєнням Західної Европи такі військові особи, як ген. Омар Бредлі, голова спільних штабів збройних сил; ген. Гойт Ванденберг, голова штабу повітряних сил; Стюарт Саймінгтон, секретар повітряних сил; Луїс Джансон, секретар оборони. Отже не подаємо ніяких тайн, а тільки головні вісті, виявлені згаданими відповідальними особами.

Воєнні пляни звернені виключно проти одної держави. Каже ген. Ванденберг:

„Є тільки одна військова загроза для безпеки Злучених Держав і для світового миру. Нема потреби говорити загадками. Загроза походить від Совєтського Союзу".

Війна почнеться так, як кінчилася попередня, тобто скиданням атомових бомб на ворожі міста. Тепер відкинули вже думку створення великої сили для наїзду на ворожу країну, як це було в попередніх війнах. На майбутнє плянується блискавична боротьба впродовж яких 30 днів.

Війна мала би бути поділена на три фази. Перша, це несподіваний налет з повітря бомбардувальників з атомовими бомбами понад територію Росії. Друга, це воєнні операції европейських військ. Третя це скомбінована офензива через континент Европи, на чолі якої стояли б команданти Злучених Держав.

В справі першої фази, себто бомбардування атомовими бомбами, ген. Бредлі сказав на переслуханні в комісії таке: „У хвилині агресії Злучені Держави мусять кинути повну силу своєї стратегічної офензиви проти самого серця ворожої країни".

В першу чергу мусять бути кинені атомові бомби на ворожі цілі, про які каже ген. Ванденберг таке:

„Ми присвятили й дальше присвячуємо багато часу на точну наукову оцінку цілей для атаки атомових бомб. Їх бере під увагу група осіб з усіх ділянок військової служби, а між ними є військові і цивільні експерти. Матеріяли, призбирані розвідкою, передається до спільного штабу, це щойно маркується, які предмети є цілями для атомових бомб".

Важне ще те, що в конгресових протоколах згадані такі цілі для атомових бомб: Совєтська головна кватира в Москві; російська воєнна промисловість на південь від — і поза Уральськими горами; бази для бомбардувальників і військових побудов. Якщо б війна вибухла тепер, то до цих цілей мали б летіти бомбардувальники Бі-36. Коли б війна вибухла пізніше, тоді будуть готові турбові бомбардувальники марки Бі-52. Згідно з виявами ген. Ванденберга, літаки з атомовими бомбами мали б вилетіти з Злучених Держав, залетіти до якоїнебудь частини Росії і повернутися до баз, приготованих в Европі, на Близькому Сході або в Північній Африці. Вже навіть є зладжена мапа таких баз й її деякі журнали оприлюднили.

Знищення російської воєнної промисловости мало би бути доконане вночі з висоти 40,000 стіп так, щоб американські бомбардувальники були забезпечені перед знищенням.

Вислід такої повітряної виправи не є певний, однак, на думку секретаря Саймингтона, можна надіятися, що не треба вже буде вживати сухопутнього війська. Якщо б ці надії нас обманули, то одно певне, а це, що офензива атомовими бомбами зменшить кількість людських жертв, коли прийде до приземних операцій.

Друга фаза: Після такої початкової повітряної офензиви сухопутні армії Европи будуть мати своє завдання. Ген. Бредлі каже про це так: „У другій стадії війни, коли ворог залле сусідні країни військами і буде вдаряти на приземні оборонні сили, ми (в Америці) мусимо мати готові місця, з яких, наче вискоком, ми виконали б ступневі приземні атаки". Він каже, що французькі сухопутні армії мають бути ядром проти сподіваного походу російського війська. Вже є готовий плян збільшити французькі війська американським вирядом з теперішніх сьоми дивізій до 40 дивізій як підставу для оборони европейського континенту. Саме на це потрібна є оця сума півтора біліона долярів, за яку побивається уряд в конгресі.

Секретар оборони Джансон каже, що ми не повинні вже ніколи йти з Америки на визволення якоїсь країни поза океаном. Саме тому треба нам пристосувати центри для війська в інших країнах на підставі Атлантійського Пакту.

А про третю фазу каже ген. Бредлі так: „Якщо б ворог не впав нагло під тими двома ударами, щойно тоді Америка мусить бути готова піти на третю рунду війни, вдарити на ворожі армії і відібрати від них бази в приземних боях на великі розміри".

Ця остання рунда війни передбачена щойно два-три роки після першої. На її чолі станули б американські війська, підтримувані американськими й британськими бомбардувальниками, постачанні в більшій частині з Америки під охороною конвоїв американських і британських, одначе під американською командою.

Про наїзд на Росію говорять воєнні стратеги щойно як останню можливість. Про це каже ген. Бредлі: „В кінцевім розрахунку війна між націями зосереджується до того, що одна людина боронить країни, а друга пробує наїхати на неї. Без огляду на знищення самої країни, людини не вдасться знищити, доки не приневолиться її боротися за своє життя".

Оце американський плян найближчої війни в мініятурі. Він настільки відмінний від пляну в попередній війні, що починається від нападу з повітря такими засобами, якими попередня війна скінчилася, тобто атомовими бомбами.

Коли йдеться про силу Росії, то відоме таке: Вона має готових 500 літаків для приловлення американських атомових бомбардувальників, має поправлений виряд радару і завязок керованих з землі протиповітряних стрілен. Проти західно-европейських армій Совети мають великі маси війська, а проти скомбінованих атак совєтська сила є теж ефективна, бо має 18,000 літаків, 250 підводних лодок найновішого типу і ще дещо.

Проти такої російської сили Америка має засоби, про які одверто говориться, а крім того неозначену кількість тайної зброї, невідомі подробиці нової тактики і точно ще не обрахований людський матеріял.

Л. Луців.

Чи світ говоритиме тільки російською мовою?

(Так твердять за Сталіном російські мовознавці).

Автор цікавих статтей про „Совєтську інтелігенцію" розповів читачам „Свободи" і про студентку Глашу, що задурна була, щоб вивчати французьку мову. Вона дивувалася, чому совєтське студентство мусить вивчати французьку мову, коли „світова революція вже є за порогом, а **після революції людство цілого світу буде змушене вивчати російську мову**". („Свобода", ч. 210).

Це твердження виглядає на анекдоту в статті автора, але воно в дійсности такою аж ніяк не є. Хто знає мовну політику московських большевиків в Україні, а тепер і поза її межами, в державах сателітах, той твердження отої лінивої студентки Глаші уважатиме за згідне з мовною політикою російської комуністичної партії. Бо що більше, студентка Глаша повторила тільки думку самого вождя партії, „наймудрішого та найгеніяльнішого" Йосифа Віссаріоновича Сталіна.

Та заки наведемо слова Сталіна, згадаймо вкоротці про те, яку політику в ділянці мови ведуть в Україні російські большевики.

В перших роках після революції українські мовознавці зробили велику працю над українською мовою. Видавали тоді граматики української мови та інші поважні посібники, щоб українське громадянство, що сотні літ було обмосковлюване російським царатом, могло пізнати все багатство своєї рідної мови. Одні вчені використовували скарби нашої народної мови, інші опиралися на тих осягах, що до їх дійшла була вже наша літературна мова перед революцією. Мовні скарби закріплювано в різнородних загальних і термінологічних словниках. Москва тільки дивилася на те, та обсервувала, хто що робить. Коли ж „прибрала" міцно до своїх рук Україну, коли криваво приборкала українські землі, тоді зачала закладати пута і на невинну мову українського народу. Авторів словників, граматик та всяких „норм української мови", визнали партійні московські провідники за „контрреволюціонерів" і їх зліквідовано випробованим способом. Зникли тоді в Україні Синявський, Курило, Ізюмови, Голоскевичі, Ганцови, Ніковські та десятки і сотки інших вчених українських мовознавців, а українську мову зачали „уподібнювати" до „мови Леніна і Сталіна".

Казали тоді вчити, що українська мова, подібно як і російська, не має окремого кличного відмінка, тільки т. зв. „кличну форму", якої тільки деколи вживає, а не завжди, як воно в дійсності є, згідно з законами нашої мови. Отже не „іване!", „батьку", „Тарасе", тільки можна кликати і в українській мові: „Іван!", „батько!", „Тарас!" Подібні „уподібнення" знаходити мусіли українські мовознавці і в інших відмінках, головно в третьому давальному відмінкові. — Отже даю не „батькові", тільки „батьку", не „Франкові', тільки „Франку" і т. д.

Всі видані словники узнали московські партійні органи за „контрреволюційні", їх понищили, а зачали видавати нові, які своїм змістом були б близькі до „братньої" російської мови. Викинути казали такі українські слова, як „бігун", „рівник", бо треба було їх заступити інтернаціональними словами „полюс", „екватор". Багато людей дивувалися тоді, чому треба викидати з українських словників ті слова, що вже від кількох десятків літ уживалися в нашій мові. Дивувалися тому, бо не знали, до чого змагає російська комуністична партія. А змагає вона до того, про що говорила „дурна" студентка Глаша, коли не хотіла вивчати французьку мову, бо ж після світової революції всі народи світу мають вчитися російської мови, мови „передового" пролетаріяту, мови Сталіна!

А хто не вірить тупій студентці Глаші, то йому наведемо думку П. Й. Горецького, яку він надрукував у журналі „Мовознавство" (кн. IV.-V.), що його видала „Академія Наук Української РСР" в Києві 1947 року. Горецький пише, що словник „має сприяти інтернаціоналізації термінології і зближенню термінології народів Радянського Союзу".

Та ще виразніше висловлює свою думку той самий Горецький при кінці своєї праці, коли наводить думку самого Сталіна із його „евангелії", „Питання комунізму". Там Сталін на 398 сторінці написав таке:

„Треба дати національним культурам розвинутись і розгорнутись, виявити всі свої потенції, щоб **створити умови для злиття їх в одну спільну культуру з однією спільною мовою**".

Ось програма російської комуністичної партії, покищо для народів, що їх уже має під своєю лапою, а згодом, як казала студентка Глаша, ця сама програма має обовязувати і ввесь світ, очевидячки після світової комуністичної революції.

Прочитавши повищу заяву Сталіна, кожний побачить, що його жде, коли комунізм направду зміг би опанувати ввесь світ. Увесь світ мав би тоді стати російським, усі народи мали би виректися своїх мов і своїх культур, вони мали б учитися російської мови, так, як тепер її вчаться уже чехи, болгари, поляки і німці у совєтській зоні, а українці те роблять, на розказ Москви, вже від 25 літ, коли комуністична російська партія розпочала переслідувати українську мову.

Бо коли Сталін говорить про одну культуру і про одну мову у всьому світі, то певно він думає тільки про мову і культуру російську. Та тут не може бути ніякого сумніву, яка це мова мала би панувати у всьому світі після перемоги російського большевизму, бо дотеперішня практика в Советах показує всім ясно, що отою єдиною світовою мовою мала б бути тільки російська мова.

Студентка Глаша не була така то вже дуже дурна...

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обовязком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшати кадри ідейних українських працівників.

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

114)

ДАВИДОВ

...Конвеєр червоного судилища почав свою похмуру працю з дев'ятої ранку. Через „трійку" ГПУ треба було перепустити 140 політичних і побутових, які перебували в Житомирській в'язниці. Голова трійки, велетенський чолов'яга не-слов'янського типу, сидів, оточений двома чекістами-членами та з друкаркою-секретаркою і червоним олівцем відзначав „справи", які вирішувались. Обвинувачувальні висновки та вироки були вже раніше виготувані в ГПУ або в Карному Розшуку, передруковані на машинці та долучені до справи кожного підсудного. Величезна черга арештантів різного віку з кількома десятками жінок стояла в коридорі та прислухалася до комедії, яка відбувалася в дальшій залі. Кілька слідчих поволі ходили вперед-назад вздовж черги — вони повинні були супроводжувати своїх підслідних. На дверях з коридору до залі та з залі до дальших приміщень стояла внутрішня охорона з порожніми кобурами на поясах та тьмаво-зеленими поглядами стежила за поведінкою арештованих. Із зловісної залі долітали запитання суддів, відповіді підсудних, репліки слідчих та охорони і стримане гудіння черги.

До бар'єру, що відділяв „суд" від решти простору, підійшов викликаний черговий підсудний Дубовик.

— Звати? — питає трійка.

— Іван Дубовик.

— Рік народження?

— 1915.

— За що арештований? Визнаєш себе винним.

— ....?

— За що посадили — питаємо?

— За... антисовєтські частушки.

— Три роки таборів. Проходь.

— Наступний! Звати? Рік народження?

— Павло Красуля, народжений в 1918 році.

— За що сидиш? Визнаєш себе винним?

— Ні, не визнаю. Арештований за наклепом ваших провокаторів

— Все ясно. П'ять років і три поразки. Наступний!

До бар'єру підійшов чоловік років 45, зарослий, босий, у жахливому лахмітті, але з інтелігентним, хоч виснаженим обличчям. Він спокійно зупинився і мовчки почав розглядати суддів, що сиділи за столом. Дивлячись на них, він згадав позавчорашню облаву на базарному майдані, затримання його, потім арешт і дві безсонні ночі в камері з кримінальниками. Його обвинувачували за бродяжництво згідно з 35-ю статтею. Йому загрожувало ще три роки ізоляції в концтаборах. Господи, коли ж цьому край:

— Ваше прізвище?

— Вічний совєтський в'язень з перманентним потенціяльним бажанням позбутися диявольської опіки ЧК-ГПУ-НКВД і стати вільною людиною і громадянином...

По черзі прокотився схвальний шепіт десятків підсудних. В задніх рядах хтось захихікав.

— Ану, там, давай припинити розмови і сміх — відразу заметушились слідчі і охорона.

— Повторіть, громадянине, те, що ви сказали!! — сторожко і тривожно сказав голова трійки, вдивляючись у людську постать, що стояла перед бар'єром.

— Віруючий у Сина Божого має життя вічне і на суд не приходить, але прийшов від смерти в життя, — відповів підсудний.

— Навіщо ви його сюди привели? — вигукнув голова. — Забрать його в камеру і перекваліфікувати злочин за 58 статтею 10-им пунктом... Ви хто такий? — Толстовець чи сектант?

— Якщо гнали мене, будуть гнати і вас!

— Звідки ви?

— „Я в цей світ прийшов, щоб бачити сонце і верховини гір!"

— „Я в цей світ прийшов, щоб бачити море і синій кругозір".

Черга затихла і з захопленою цікавістю стежила за діалогом. Навіть слідчі з усе зростаючим інтересом почали оглядати безстрашного апологета віри, що стояв перед трійкою.

— Забрать його! Давай дальшого !

— Благословен, Грядий в ім'я Господнє! — закінчив босий чоловік, спокійно обернувся і пішов у сусідню кімнату.

— Таких гадин, як цей Давидов, ми просто повинні шльопати і виряджати їх туди, звідки вони, як самі кажуть, прийшли до нас, — звертаючись до своїх колег, пустив крізь зуби голова, — я їх своєю власною рукою перестріляв не один десяток. І що швидше очистим ми нашу планету від цього мотлоху, то ліпше для решти людства.

— — —

...Цю сосну ми пиляли цілий день; уже над вечір, коли сибірський мороз став дужчати, і сірі тіні поповзли лісовими галявинами і просіками, до нас підійшов вільнонайманий десятник Адамчук (колишній волинський „куркуль") і, киваючи головою, глузливо зауважив:

— Ну, що, старики, сосонка ваша не здається? Добре, сьогодні умовно випишу вам по 600 грамів хліба, а завтра своє надолужите: кубиків на десять ділового буде, та кубиків п'ять дров.

(Дальше буде).

Михайло Орест Гайворонський

(Докінчення).

Труди життя і постійна праця серед невідрадних умовин сильно підірвали здоров'я композитора. Сильно розвинені грудні недуги прикували його до ліжка майже на десять років. Тільки завдяки надзвичайній опіці своєї дружини, д-ра лікарських наук п. Неонілі Пелехович-Гайворонської, композитор прожив цей час, не залишаючи своєї творчости майже до останніх хвилин свого життя. Зі школи Гайворонського вже на цій землі вийшов цілий ряд молодих, народжених тут ентузіястів української музики, між ними традиційний дириґент Молодечого Хору, Степан Марусевич, організаторка весняних музичних фестивалів молоді, Ольга Дмитрів, відомі наші солісти та оперові співаки Анна Тростянецька, Марія Полиняк-Лисоґір, Марія Боднар та цілий ряд інших. Останні фестивалі української молоді митрополітальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі можна вважати плодом ідей Гайворонського, не тільки щодо музичного оформлення і оригінальних композицій, але й цілого їх виведення. Великою мрією Покійного було видужати настільки, щоб могти самому взяти участь в останньому фестивалі „Гомін України", до якого він підібрав всі композиції та створив оригінальну „Пісню Мазепи". Смерть перервала його дальші творчі задуми і його творче життя, всеціло віддане на службу Україні та українському народові.

ТВОРЧІСТЬ М. ГАЙВОРОНСЬКОГО.

Досі друком вийшли такі музичні твори Михайла Гайворонського:

1927 Укр. нар. пісні на скрипку із форт. (Вид. Укр. Муз. Накладні в Н. Й.).

1929 Три пісні на хор (Слава Вкраїні, Україно, Їхав стрілець) Вид. У. Н. Союзу.

1929 Гимн Укр. Нар. Союзу (на міш. і на однородний хор із форт.).

1930 Серенада на скрипку з піяном. (Вид. У. М. Н.).

1930 - 1933 около 15 пісень в укр. журналі для молоді. (Вид. У. Н. Союзу).

1930 Пісні Лемківщини і Закарпаття (5), міш. хор. (Вид. У. М. Н.).

1931 Думка, на скрипку із піяном, (Вид. У. М. Н.).

1933 Пісні УСС (слова і мел. Л. Лепкого). Вид. Червоної Калини.

1933 Живи, Україно! Міш. хор. (Вид. Укр. Муз. Накладні в Ню Йорку).

1938 Пісні Полісся, Лемківщини, Гуц. Різдво. Вид. Укр. Муз. Накладні в Ню Йорку.

1936 Пісні УСС (Сольоспіви 5, на міш. хор 10, на одн. 10). Вид. Укр. Муз. Накладні в Ню Йорку.

1937 Пісні Поділля Вид. У. М. Н. (Міш. хор).

1938 Прелюдія, Сонатіна (у трьох частях) на скрипку і піяно. (Вид. У. М. Н.)

1938 Служба Божа (Б-дур) на міш. хор. Видання ОО. Василиян в Жовкві.

1939 Канти (із Почаївського Богогласника) 9 на мішаний хор, а 10 на одноодні голоси. (Вид. ОО. Василиян в Жовкві.

1939 Колядки - Щедрівки на однородний хор (50). Вид. ОО. Василиян в Жовкві.

1945 Збірник для молоді. Вид. Укр. Книгарні в Саскатуні, Канада.

1947 Укр. нар. пісні на міш. хор. Вид. У. М. Н. (Ню Йорк-Мінхен).

II. Видання фотостатичне (рукописів Гайворонського).

1936 „Коваль" на міш. хор в супр. піяна. (Це і слідуючі комп. приватне видання автора).

1937 Квартет „Морозенко" (на смичковий квартет) Парт. і голоси).

1937 Різдвяна Суїта (на смичковий квартет) Партитура.

1937 Прелюдія і фуґа (на см. трійо) Партитура.

1938 Тон поема (Д) на симф. оркестру (парт. і голоси)

1939 до 1947, циклі пісень:
1) на сольові голоси (особисті і народні).
2) дуети (народні).
3) Дівочі пісні.
4) мужеський хор.
5) на триголосовий міш. хор.
6) на міш. хор (до 6 голосів).
7) Коляди, Колядки-Щедрівки, на міш. хор.
8) Колядки - Щедрівки на однор. голоси і піяно.
9) Церковні співи і набожні пісні на міш. хор.
10) Стрілецькі пісні (на сольові голоси, на міш. і муж. хор.
11) Композиції до слів укр. поетів на міш. муж. і дівочий хор.
12) Обробки нар. пісень на смичкову оркестру, особисті композиції, пісні на спів в супрв. смичкової оркестри і обробки творів укр. композиторів (на смичкову оркестру).
13) „Сендс оф Дії", Балада на міш. хор і басове сольо в супров. піяна, (в ориг. в супроводі симфонічної оркестри).
14) Народні пісні різнонаціонального походження із Америки і Канади.
15) Обробки мельодій старших укр. композиторів (Матюка, Воробкевича, Монастирського).
16) Пісні укр. переселенців у Бачці (Югославія).
17) Народні пісні Білорусі.

Готові до видання композиції на:
1) сифон. оркестру;
2) смичкову оркестру;
3) на форт. трійо, на струнне трійо;
4) на скрипку і піяно;
5) на сольові голоси в супроводі смичкової орк.;
6) хоральні (особисті і народні українські і білоруські.
7) Церковні.

Виконування композицій Гайворонського:

Смичковий квартет Р. Придаткевича виконував: Квартет, Різдвяну Суїту, Прелюдію і фуґу.

СМ. Квартет Муз. академії в Ню Йорку: Сарабанду і фуґу

Нюйорська **симф. оркестра** (дір. К. Гінц), грала Тон-Поему.

Харківська **радійо оркестра** виконувала Суїту (у трьох частях).

Форт. трійо Укр. Театр. групи грало два гуц. танці (Брустурський і Ясенівський).

Скрипкові композиції Гайворонського грали: Р. Придаткевич, Г. Лудлов, Біктров де Верич, Діттлер, Леся Деркач, Вол. Цісик і інші арт. скрипаки.

Українські театри в Галичині виконували музику Гайворонського в істор. пієсах: „Залізна Острога" і „Синя Квітка". (З інструментальних композицій видніші там: увертура в сонатній формі і танці Усусус і Стрілець).

Хоральні (світські та церковні) співаються в Европі та Америці.

Сольоспіви мали досі таких виконавців: Мих. Голинський, Ірина Туркевич, Роман Орленко, Леся Парахоняк, Крушельницька, Гребенецька, Дуда, Карлаш, В. Тисяк, Руснак, Марія Полиняк-Лисоґір, Ольга Павлова, Марія Боднар, Кулішівка та багато інших.

Звідомлення бюра Секретаріяту Пан-Американської Української Конференції

1. В справі евакуації українців з Китаю зробив Секретаріят свого часу інтервенцію у Вашингтоні, яка мала повний успіх. Група українців була евакувована із Шангаю на острів Самар, Филипини, де перебуває й досі. Місцева влада продовжила їм право на побут до 31. жовтня б.р. Відносно їх постійного переселення, предложив Секретаріят через Українську Громаду, Каракас, Венесуеля, урядові Венесуелі поіменний список (із зазначенням фаху, віку, тощо) евакуованих, для поодинчого вибору потрібних їм осіб. Цей почин не увінчався успіхом. Названому Комітету в Каракасі були дані дальші інформації, які він разом з поіменним виказом осіб предложив директорові ІРО на Венезуелю і Колумбію. Цей виготовив меморандум, покликуючися в нім на матеріяли, дані йому Секретаріятом ПАУК і вручив його особисто урядові Сан Домінґа. Акція мала успіх. Уряд зголосився приняти 800 осіб і вислало 2-членну комісію до Филипин, для набору робітників.

В міжчасі дістали повідомлення від Українського Оседеку, Параґвай, що туди повернула комісія із Филипин, яка приняла на постійне поселення до Параґваю 250 осіб. Тому, що комісія не зазначувала національности поодиноких осіб, невідомо скільки є між ними українців.

Член ІРО з Филипин підчас свого побуту в Австралії відвідав і місцеву Українську Громаду в Сідней, яка є добре зорганізована. Інформувався про життя українців та про можливости дальшого поселення українців з Филипин. Українській Групі на Филипинах була вислана література про Україну в англійській мові.

2. Українська Центральна Репрезентація, Буенос Айрес, член ПАУК, повідомляє, що місцеві товариства „Просвіта" і „Відродження" видали спільну резолюцію, якою заявились за всесторонною піддержкою У.Ц. Репрезентації. В червні б. р. почала видавати У.Р.Репрезентація цікавий бюлетин еспанською мовою „Інформативо Украніо", присвячений інформуванню еспанського світу про Україну. Бюлетин репрезентує себе гарно як зовнішним виглядом так і змістом. Вже одержали й друге число.

3. Як нас повідомляють з Тайпег, Формоза, місцеві власти зарядили негайне виселення 25 осіб московської національности, — евакованих туди з Шанхаю, — без подання причин. Опісля виявилося, що всі вони мали советські пашпорти.

4. Українська Громада венезуелі подала заяву про приняття її в члени в ПАУК. Громада має дві філії, купили парцелю під будову Народного Дому, мають українського гр. католицького і православного священників. Місцева венезуельська преса приносить час від часу інформації про Україну і її визвольну боротьбу, що є доказом активности поодиноких членів Громади. Місцевим церковним, політичним і громадським чинникам були вислані книги про Україну в англійській мові.

5. Українська Громада, Бен Метір, Туніс, Африка. Громада начислює 282 осіб з яких є 135 контрактових робітників. Вони прибули сюди в часі між вереснем 1947 і серпнем 1948 р. Працюють на будовах водних гребель, тунелів, доріг, мостів, тощо. Роботою проводять українські інженери та технічні фахівці. Невелика кількість українців є розсіяна теж в Мароко, Альжиру та самому Тунісу, з якими нема постійного звязку. Недавно подала Громада меморандум до централі ІРО в Женеві в справі їх переселення до іншої країни. Хоч контрактом їм була забезпечена душпастирська опіка, такої немає. Громада заложила власний „Соціяльний фонд", тому що там немає державного обезпечення. На фонд платять 3% із заробітної платні робітники і таку саму суму фірма. Місячний прибуток Фонду виносить до 200,000 франків. Фонд покриває: Всі кошти лікування й ліків обезпеченого і членів його родини на необмежений час, половину платні підчас хороби, на випадок смерти дістають спадкоємці три-місячну платню померлого. Лікарем є українець. Громада зорганізувала дітючий садок, пласт і мужеський хор, який дав кілька концертів для чужинців. Була заложена кооператива „Взаїмна Поміч", яка на вимогу фірми мусіла бути ліквідована.

СОВЄТИ ПОТВЕРДЖУЮТЬ САБОТАЖІ В ІХ ЗОНІ.

Берлін, 14 вересня. — Контрольована Совєтами німецька преса потверджує наявність господарських і політичних саботажів в совєтській зоні. В рямках цеї саботажової акції нищиться і підпалюється головно совєтське майно.

ЧЕРГОВИЙ РАДІО-ВИСТУП ДОННИ ГРЕСЬКО.

Відома молода канадійсько-українська скрипачка-віртуозка Донна Гресько виступить в неділю, дня 18. вересня, в год. 2-гій після полудня з концертом через радіовисильню WNYC. Це буде її перший виступ в сезоні і опісля вона вибирається на довше концертове турне по Канаді. Її акомпаніятором буде Ліопольд Вітмен.

ДО НОВОПРИБУЛИХ ІМІҐРАНТІВ!

ЗУАДКомітет у Филаделфії ще раз пригадує всім новоприбулим обовязок голосити свої адреси.

Подаємо список осіб, які мають листи в нашому Комітеті, а яких адреси нам невідомі. Згадані особи повинні негайно прислати нам свої адреси.

Футяк Іван і Павлина; Бучковський Ілюдор і Лідія; Пюрко Богдан, Ждан, Ольга, Єлизавета; Савченко Людмила; Петришин Михайло, Андрій, Марія; Олешко Богдан, Валентин, Оксана, Марія; Цісарук Архип; Ганкевич Юрій; Ганкевич Юрій, Софрон, Ірина, Вероніка; Котів Іван, Василь, Юстина, Софія, Катерина; Гоголь Василь; Вецвин Володимир; Бурий Микола; Івашко Володимир; Кравчук Іван; Горін Петро; Стоколоса М.; Сараб Григор; Ведрій Н.; Макашів Волтер.

ЗУАДКомітет.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

О. Г.

Советська інтеліґенція

15)

Лишень тоді бідака-вчений зрозумів, що це — не жарт, а що суть справи залишилася і далі для нього темною, то він цілком здав її на руки своїх приятелів. А ті покликали лікаря, котрий сконстатував, що професор, приймаючи Уляшу додому мав уже 71 рік і по стану свого здоровя надавався хіба на „паперового" мужа, але ні в якім разі не на „нешлюбного".

У вищій судовій інстанції це прийняли під увагу і вирішили справу на користь професора. Тоді Уляша, зрезиґнувавши зі звання нешлюбної жінки, почала домагатися винагороди, як нереєстрована служниця. І знову справу виграла, бо професор до суду, як і попереднього разу, не пішов. Не читав також вироку, що прийшов поштою, не вийшов і до комісії, котра приїхала для оформлення розділу маєтку, перестав приймати навіть найближчих приятелів і скоро помер.

Уляша лишилася на господарстві, оплакувала свого „благодітеля" і молилася за нього Богу.

Минали роки, і практика доказала безглуздість початкового „клясового" вербування інтеліґенції та змусила большевиків повернутися назад до тих засад, котрі в перших роках большевики хотіли перемінити і змодернізувати. Поволі початкові і середні школи по всіх методичних експериментах, на опис котрих тут нема містя, також поволі повернулися до старої системи. При іспитах до вищих шкіл почали вимагати не „катеґорій", а знань. І коли в перші роки свого панування партія і уряд давали перевагу робітничо-селянському походженню, то пізніше замість походження вимагали диплому „відмінника", себто, атестату середньої школи з найвищими нотами з усіх предметів. Поголовні стипендії скасували і завели плату за право навчання, а стипендії визначили для окремих одиниць з високою успішністю.

І тут згадується мені ще один герой, котрого назвемо Іваном. Ще здитинства він мав великий гін до науки, але що батьки були бідні, то Іван працював кілька років самотужки, щоб потім скласти іспит на атестат зрілости. Тричі пробував Іван здавати і тричі провалювався. Потім закинув свої мрії і обняв нарешті після революції посаду дрібного урядовця, на якій пробув 16 років. Та опісля надумав податися на конкурс до вищої школи, але знову провалився.

— Ех, — зітхав Іван, — осел з мене! Такий золотий час прозівав! Було б мені на пару років раніше спробувати! Та ж тоді кожного дурня приймали, то і мене напевне прийняли б...

Та як би там не змінилася тактика, але і по сьогоднішній день тисячі невігласів і безграмотіїв сидять в Советському Союзі на відповідальних місцях з диплёмами абсольвентів вищих шкіл в кишені. Не маючи відповідних знань, вони виконують ролю ідейно-політичної контролі над масою, служать вірно своєму урядові, і захищають інтереси держави, котра, єдина в цілому світі, може терпіти їх на високих становищах. Вони і являються найсильнішою клясовою опорою большевицької держави.

Опис типів советської інтеліґенції і випадків з її життя можна було б продовжувати у безконечність, і тому ці окремі уривки не можуть претендувати на назву всеобіймаючої праці. Бракує в них, насамперед, тих сильних і спритних індивідуальностей, котрі зуміли зберегти незаплямленою свою совість і сумління, а для фізичного збереження прийняти всі зовнішні ознаки советського штампованого громадянина.

А таких є багато! Частина з них, опинившись за межами большевицького п а н у в ання, випросталась уже на повний зріст, скидаючи з себе рештки намулу комуністичних вишколів. Для іншої частини, котра лишилась на рідних землях, — віримо в це! — також наступить ще час, коли вони зможуть виявити не примусове, накинене їм згори, але власне моральне і духове „Я".

Про них, як про героїв і мучеників, напише недалеке майбутнє!

(Кінець).

П. ЛИСЕНКО.

(Докінчення зі стор. 1-ої)

мічні студії на університеті з титулом доцента, був побудував собі біля Мюнхену фабрику, в якій продукував з кінських каштанів около 500 фунтів штучного меду. Його фабрика називалася „ЗУНІВ", що є початковими буквами гасла „За Українську Незалежність І Волю". Павло Лисенко, що вже в Україні мав величезні наукові досягнення, головно у вуглевій індустрії, та якого Совети ввесь час намагалися держати в тіні з огляду на його політичну „неблагонадійність" у відношенні до большевизму і в противенстві до його брата, Трофима Д. Лисенка, має найкращі надії на свою дальшу творчу працю в цій вільній країні. Інтересно, що в своєму інтерв'ю з кореспондентом Таймсу П. Лисенко застеріг собі, що він бажає тільки українського перекладчика. Ним був ред. В. Душник.

Нові іміґранти

Українці, що п р и ї джають старанням ЗУАДКомітету на кораблі „Дженерал Блек" до порту в Ню Орлін дня 19 вересня:

Шподарунок Василь, Анастазія, Анна; Вельган Ілько, Анна; Кусяк Домінік, Юлія, Степан, Анна, Марія, Осип, Павло, Володислав; Ліщинський Іван, Розалія, Анна; Дяків Микола, Ева, Марія; Іваницька Катерина; Антонів Пилип, Ольга, Ірина; Березовський Володимир, Катерина, Володимир; Циркот Василь, Марія; Добош Едвад, Євфемія, Марія, Анна; Непота Володимир, Лідія; Олексюк Василь, Анастазія, Анна, Параскевія.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаете.

За листами чи адресами від скитальників прохаемо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

* * *

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

18907 Мельника Миколу з с. Плугів, ернопіль, від Явдохи Лисенко з д. Рукавець.

18908 Ігнацевич Базя с. Івана і Ігнацевич Тересу д. Михайла з с. Яворова, Турка, від Яворського Дмитра.

18909 Інж. Татомира Ярослава, Інж. Петрівського Данила і Знайомих з Вілляху від Петрівського Володимира.

18910 Корчинського Василя з с. Вощанці, Рудки, від Мисько Володимира.

18911 Клочанна Юлію з д. Стадник з с. Грушінка, Березів, від Анни Чубинської доч. Марії Стадник.

18912 Ваврейко Йосифа з с. Цевків від Оринчак Вероніки.

18913 Кріль Василя с. Прокопа з с. Скопівка, Товмач, і Кріль Семена с. Михайла з тогож села від брата Миколи Кріля.

18914 Білинських Стефана і Федя з с. Комарів, Стрий, рідними та знайомих від Федорів Павла, с. Петра і Дарії.

18915 Павліш Антоха з с. Гуменець, Самбір, і його сина від Івана Павліша.

18916 Горбанського Івана з с. Мокряни, Самбір, від Петра Соломчака.

18917 Буртика і Возьняка Петра, своїх вуйків від Филипович Софії.

18918 Телетник Гринька і Шийку Михайла с. Тимка з с. Хлопчиці, Рудки, від Спринь Софії, д. Івана, Давида.

18919 До людий доброї волі! Хто вишле ашуренс вдові з двома доньками (19 і 20 рр.) Голоситись в ЗУАДКомітет у Филаделфії.

18920 Лящковську Олесю з с. Сморжів, Броди, від Катерини Гавер.

Голоситись на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СТЕМФОРД, КОНН. — Триквартальні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 2. пополудні, в церковній галі на Ґрінвіч Еве. Просимо всіх членів і члениць, місцевих і позамісцевих прийти точно на час, бо є важні справи до полагодження. — В. Карий, предс.; В. Влащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 217, відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 2. пополудні, в гали парафіяльній. Обовязково всі місцеві і позамісцеві члени мають конечно явитись на ці збори, бо є важні справи до вирішення. Довгуючих членів взиваємо спратити свої залеглі вкладки до Бр. і Союзу на цих зборах, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: П. Паснак, предс.; Т. Шурґот, кас.; А. Іванів, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє, що триквартальні збори відбудуться 18. вересня, в У. Н. Домі, 237 Говп Еве. Запрошуємо всіх членів-ок взяти масову участь у тих зборах, бо є дуже важні справи до вирішення. Також просимо членів, хто має родину чи новоприбувших іміґрантів, привести їх на збори та вписати до Союзу. Членів, які мають довг, просимо прийти на збори та вирівняти свої залеглости. — М. Котіс, рек. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любов, від. 370, повідомляє члениць і членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. вересня, в церковній сали, 127 Парк ул., зараз по другій Сл. Божій. Просимо всіх членів і члениць прийти на збори, бо є важні справи до полагодження, а довгуючих напоминаємо вирівняти свою належитість. Тов. Любов запрошує нових іміґрантів прийти на ці збори та вписались до Тов. і У. Н. Союзу. — За уряд: П. Воляник, предс.; В. Колесник, кас.; Р. Голубович, фін. секр.; К. Марущак, рек. секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. вересня, в гали парафіяльній, 803 Фронт ул., в годині 2. пополудні. Просимо членів прийти на означений час тай сповнити свої членські обовязки. Напоминаємо довгуючих членів вирівняти свої залеглости, як старші так і родичі за своїх дітей, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: В. Ракочий, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ВЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 1. пополудні, в галі парафіяльній, 235 Корбон ул. Уряд просить членів явитися на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівняти свої вкладки, бо каса не може за них докладати. — За уряд: М. Брус, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 18. вересня, зараз по Сл. Божій, в гали парафіяльній. Просимо всіх членів прийти на ті збори і заплатити свої місячні вкладки. — Уряд.

CLEVELAND, O.—Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society, Branch 259, will be held Sunday, Sept. 18, at 1903 W. 51st St., at 2:00 P. M. — P. Trusiak, Treas.

ПОДЯКА.

Цим складаємо найщирішу подяку ВЧ. о. Александру Стеранці та ВШ Пані Андрісаі Дякуну в Buffalo, що подали нам братню руку і допомогли в переселенні з Баварії до Америки. Ця великодушна допомога особливо нам дорога тому, що в Америці ні родичів, ні близьких людей, що могли б нам допомогти, ми не маємо.

Не забудемо й сердечної зустрічі та гостинности, що їх ми мали по приїзді до Buffalo, а також піклування щодо влаштування нас на новому місці. Хай Господь милосердний нагородить Вас за Ваші турботи!

Родина Пошивайло.

ПОДЯКА.

Не маючи змоги в іншій формі сплатити довг вдячности нашим дорогим кузинам Вп. Панству Богданові і Юлії Пелеховичам з Шікаґо, дозволяємо собі оцею дорогою зложити їм якнайсердечнішу подяку за все добро, яке виявили вони нам.

Ще в часі нашого побуту в таборах для скитальців у Німеччині вони допомагали нам морально та матеріяльно і виславши афідевіти, були готові взяти на себе всі кошти, зв'язані з нашим переїздом за океан. Завдяки їх заходам ми мали змогу вирватись із безперспективного скитальського життя і переїхати до ЗДА. — При перших кроках у новій країні ми знов найшли моральну й матеріяльну опіку зі сторони Панства Пелеховичів. Їх дім став для нас частиною покинутого рідного краю. Там завжди знаходимо справжню українську гостинність, родинну теплоту і готовість допомогти нам у всіх трудноцах.

Жертвенність Панства Пелеховичів супроти чималого круга ближчих і дальших свояків в переважній кількості дотепер незнайомих і небачених (з яких деякі ще є в дорозі), свідчать не тільки про родинне почуття Панства Пелеховичів, але й про їх християнську любов ближнього і щирий український патріотизм. — Хай Бог винагородить їм сторицею!

Антін і Стефанія Артимовичі; Ігор Гуменюк; Сергій і Марія Овчаренки; Омелян, Марія і Роман Плешкевичі; Омелян, Емілія, Олександер і Богдан Плешкевичі; Антоніна Плешкевич; Ярослав, Дора і Таїса Раки; Лев, Марія і Анна Рейнаровичі; Борис і Валентина Цурковські.

ПОШУКУВАННЯ

КАРПЯК ЯРОСЛАВ
просить знайомих відгукнутись на адресу:
SPRINGWOOD FARM,
Chester Springs, Pa.

Хто знає адресу **СТЕФАНА ШУГАНА** прошу подати до:
NICHOLAS KUZMYN,
8529 — 7th Ave. No.
Birmingham, Ala.

ПОШУКУЮ:

1) **Катерини** (мабуть по мужу) **Вовк,** з дому **Возняк,** село Торгановичі, пов. Самбір, звана Дядова.

2) **Юстини** (мабуть по мужу) **Скурівна,** з дому **Возняк,** с. Торгановичі, п. Самбір.

3) Вуйка **Мельнічак Дмитро,** с. Торгановичі, п. Самбір, званий **Кухарів.**

4) **Булій Григорій,** та сама адреса, званий **Фещин.**

5) **Булій Юстина,** звана **Романова.**

6) **Євка Возняк,** с. Торгановичі, п. Самбір, звана **Крусянчина.**

Пошукує: **Микола Возняк** (званий Дядів) з Торганович, п. Самбір, Галичина. Прошу відозватись на теперішню мою адресу:
WOZNIAK MYKOLA,
S. A. Banks Co.
Dumas, Arkansas, U.S.A.

ПОШУКУЮ свого дядька **ІВАНА ДОЛЬНОГО** з села Чумаль, повіт Збараж, який замешкує в Ню Йорку. Хто про него знає, або він самий, прошу зголоситись до:
PAULINE YAROSH,
419 Shaw St.,
Toronto, Ont., Canada.

ПРАЦЯ

ПОТРІБНО ЗДІБНОЇ ЖІНКИ до домашньої праці. Власний покій, приємне окруження; 2 старших і 2 малих дітей в родині.
Тел. South Orange 3-0095.

ЛЕКЦІЇ

ЛЕКЦІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ І УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
дає
проф. д-р Володимир Безушко
818 North Franklin Street,
Philadelphia 23, Pa.
Зголошення приймає в год. 12-1; в початках найкраще письмово. Передбачується мовні курси — в залежності від кількости зголошень.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 7 ввечір. В неділі від 11 рано до 1 пополудні.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

УВАГА! — ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

ДУЖЕ ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ДЛЯ ВІДДІЛІВ ФИЛАДЕЛФІЙСЬКОЇ ОКРУГИ!

НА СУБОТУ, 17. ВЕРЕСНЯ 1949

точно на годину 8. вечером

В ДОМІ У. А. ГОРОЖАН, 847 N. FRANKLIN STREET

скликається представників місцевих відділів 35, 45, 62, 83, 105, 163, 189, 239, 268, 324, 339, 375, 395, 397, 422, 430; від. 128 з Кліфтон Гайтс; від. 383 з Бриджпорт, Па.; від. 156, 237, 352, 388 з Честер, Па.; 116, 245 з Трентон, Н. Дж.; від. 331, 347, 457 з Мілвіл, Н. Дж.; від. 261, 307 з Віліямставн, Н. Дж.; від. 378 з Вудбайн, Н. Дж.; від. 173, 247 з Вілмінґтон, Дел.; від. 166 з Стов, Па.; від. 321 з Фініксвіл, Па.; від. 362 з Бристол, Па., на

ДУЖЕ ВАЖНІ НАРАДИ

В СПРАВІ 55-ЛІТНОГО ЮВІЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ.

Кожний відділ мусить бути заступлений. Якби якийсь відділ з якоїсь важної причини не міг прислати представників на ці збори, просимо повідомити про це Комітет листовно, на адресу Дому У. А. Горожан.

З кожного відділу повинен прийти предсідник, секретар і касієр, а вже конечно бодай один з них.

Наради є такі важні, що кожний відділ мусить обовязково бути заступлений. Ювілейний Комітет.

ТАРЗАН, ч. 2177. Джена в небезпеці.

Одним сильним ударом великий звір убив свого доглядача.

Потім він кинувся на переполохану товпу.

Джена вискочила з корчів і крикнула: „Біжіть у воду! Він туди не піде за вами!"

AS THE TERRIFIED PERFORMERS OBEYED HER, THE THWARTED KILLER SWUNG TOWARD JANE.

Коли переполохані цирковці її послухали, розлючений лев кинувся до Джени.